

ஸ்ரீ:
ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:
ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:
ஸ்ரீஸீதாலக்ஷ்மணப₄ரதஸத்ருக்₄நஹநுமத்ஸமேத ஸ்ரீராமசந்த்₃ர
பரப்₃ரஹ்மணே நம:

ஸ்ரீமத்₃ராமாயணே வால்மீகீயே ஆதி₃காவ்யே அயோத்₄யாகாண்டே₃

॥ த்₃விஸப்ததிதம: ஸர்க₃: ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ஸ்ரீ ரங்க₃ராமாநுஜ மஹாதே₃ஸிகன்

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

ஸ்ரீஸீதாலக்ஷ்மணப₄ரதஸத்ருக்₄நஹநுமத்ஸமேத ஸ்ரீராமசந்த்₃ர

பரப்₃ரஹ்மணே நம:

॥ த்₃விஸப்ததிதம: ஸர்க₃: ॥

கைகேயீப₄வநே ப்ரவிஸ்ய ப₄ரதேந தஸ்யா: ஸமசேஷ ப்ரணமநம்

தந்முகா₂தே₃வ பிது: பரலோகவாஸவ்ரு'த்தம் விஜ்ஞாய

து₃:கி₂தஸ்ய தஸ்ய விலாப: க்வ ததா₃நீம் ஸ்ரீராம இதி ப்ரஸ்நே

கைகேயீமுகா₂தே₃வ ஸ்ருத்வா தேந

ஸ்ரீராமவநக₃மநவிஷயகவ்ரு'த்தஸ்ய ஜ்ஞாநம்

அபஸ்யம்ஸ்து ததஸ்தத்ர

பிதரம் பிதுராலயே |

ஜகா₃ம ப₄ரதோ த்₃ரஷ்டும்

மாதரம் மாதிராலயே ॥ 2.72.1 ॥

அநுப்ராப்தம் து தம் த்₃ரு'ஷ்ட்வா

கைகேயீ ப்ரோஷிதம் ஸுதம் |

உத்பபாத ததா₃ ஹ்ரு'ஷ்டா

த்யக்த்வா ஸௌவர்ணமாஸநம் ॥ 2.72.2 ॥

ஸ ப்ரவிஸ்யைவ த₄ர்மாத்மா

ஸ்வக்₃ரு'ஹம் ஸ்ரீவிவர்ஜிதம் |

ப₄ரத: ப்ரேக்ஷய ஜக்₃ராஹ

ஜநந்யாஸ்சரணௌ ஸுபௌ₄ ॥ 2.72.3 ॥

தம் மூர்த்₄நி ஸமுபாக்₄ராய
 பரிஷ்வஜ்ய யஸஸ்விநம் |
 அங்கே ப₄ரதமாரோப்ய
 ப்ரஷ்டும் ஸமுபசக்ரமே || 2.72.4 ||

அத்₃ய தே கதிசித்₃ ராத்ர்ய -
 ஸ்ச்யுதஸ்யார்யகவேஸ்மந: |
 அபி நாத்₄வஸ்ரம: ஸீக்₄ரம்
 ரதே₂நாபததஸ்தவ || 2.72.5 ||

ஆர்யகஸ்தே ஸுகுஸலீ
 யுதா₄ஜிந்மாதுலஸ்தவ |
 ப்ரவாஸாச்ச ஸுக₂ம் புத்ர
 ஸர்வம் மே வக்துமர்ஹஸி || 2.72.6 ||

ஏவம் ப்ரு'ஷ்டஸ்து கைகேய்யா
 ப்ரியம் பார்தி₂வநந்த₃ந: |
 ஆசஷ்ட ப₄ரத: ஸர்வம்
 மாத்ரே ராஜீவலோசந: || 2.72.7 ||

அத்₃ய மே ஸப்தமீ ராத்ரி -
 ஸ்ச்யுதஸ்யார்யகவேஸ்மந: |
 அம்பா₃யா: குஸலீ தாதோ
 யுதா₄ஜிந்மாதுலஸ்ச மே || 2.72.8 ||

யந்மே த₄நம் ச ரத்நம் ச
 த₃தௌ₃ ராஜா பரந்தப: |
 பரிஸ்ராந்தம் பத்₂யப₄வத்
 ததோஹம் பூர்வமாக₃த: || 2.72.9 ||

ராஜவாக்யஹரைர்தூ₃தை -
 ஸ்த்வர்யமானோ஽ஹமாக₃த: |
 யத₃ஹம் ப்ரஷ்டுமிச்சா₂மி
 தத₃ம்பா₃ வக்துமர்ஹதி || 2.72.10 ||

ஸூந்யோ஽யம் ஸயநீயஸ்தே
 பர்யங்கோ ஹேமபூ₄ஷித: |
 ந சாயமிக்ஷவாகுஜந:
 ப்ரஹ்ரு'ஷ்ட: ப்ரதிபா₄தி மே || 2.72.11 ||

ராஜா ப₄வதி பூ₄யிஷ்ட₂ -
 மிஹாம்பா₃யா நிவேஸநே |
 தமஹம் நாத்₃ய பஸ்யாமி
 த்₃ரஷ்டுமிச்ச₂ந்நிஹாக₃த: || 2.72.12 ||

பிதுர்க்₃ரஹீஷ்யே பாதௌ₃ ச
 தம் மமாக்₂யாஹி ப்ரு'ச்ச₂த: |
 ஆஹோஸ்வித₃ம்பா₃ஜ்யேஷ்டா₂யா:
 கௌஸல்யாயா நிவேஸநே || 2.72.13 ||

தம் ப்ரத்யுவாச கைகேயீ
 ப்ரியவத்₃ கோ₄ரமப்ரியம் |
 அஜாநந்தம் ப்ரஜாநந்தீ
 ராஜ்யலோபே₄ந மோஹிதா || 2.72.14 ||

யா க₃தி: ஸர்வபூ₄தாநாம்
 தாம் க₃திம் தே பிதா க₃த: |
 ராஜா மஹாத்மா தேஜஸ்வீ
 யாயஜூக: ஸதாம் க₃தி: || 2.72.15 ||

தச்ச₂ருத்வா ப₄ரதோ வாக்யம்
 த₄ர்மாபி₄ஐநவாஞ்ச₂சி: |
 பபாத ஸஹஸா பூ₄மௌ
 பித்ரு'ஸோகப₃லார்தி₃த: || 2.72.16 ||

ஹா ஹதோஸ்மீதி க்ரு'பணாம்
 தீ₃நாம் வாசமுதீ₃ரயந் |
 நிபபாத மஹாபா₃ஹு -
 ர்பா₃ஹு விசுஷிப்ய வீர்யவாந் || 2.72.17 ||

தத: ஸோகேந ஸம்வீத:
 பிதுர்மரணது₃:கி₂த: |
 விலலாப மஹாதேஜா
 ப்₄ராந்தாகுலிதசேதந: || 2.72.18 ||

ஏதத் ஸுருசிரம் பா₄தி
 பிதுர்மே ஸயநம் புரா |
 ஸஸிநேவாமலம் ராத்ரௌ
 க₃க₃நம் தோயதா₃த்யயே || 2.72.19 ||

ததி₃த₃ம் ந விபா₄த்யத்₃ய
 விஹீநம் தேந தீ₄மதா |
 வ்யோமேவ ஸஸிநா ஹீந -
 மப்ஸுஷ்க இவ ஸாக₃ர: || 2.72.20 ||

பா₃ஷ்பமுத்ஸ்ரு'ஜ்ய கண்டே₂ந
 ஸ்வாத்மநா பரிபீடி₃த: |
 ப்ரச்சா₂த்₃ய வத₃நம் ஸ்ரீமத்₃
 வஸ்த்ரேண ஜயதாம் வர: || 2.72.21 ||

தமார்தம் தே₃வஸங்காஸம்
 ஸமீக்ஷய பதிதம் பு₄வி |
 நிக்ரு'த்தமிவ ஸாலஸ்ய
 ஸ்கந்த₄ம் பரஸூநா வநே || 2.72.22 ||

மாதா மாதங்க₃ஸங்காஸம்
 சந்த்₃ரார்கஸத்₃ரு'ஸம் ஸுதம் |
 உத்தா₂பயித்வா ஸோகார்தம்
 வசநம் சேத₃மப்₃ரவீத் || 2.72.23 ||

உத்திஷ்டோ₂த்திஷ்ட₂ கிம் ஸேஷே
 ராஜந்நத்ர மஹாயஸ: |
 த்வத்₃விதா₄ நஹி ஸோசந்தி
 ஸந்த: ஸத₃ஸி ஸம்மதா: || 2.72.24 ||

தா₃நயஜ்ஞாதி₄காரா ஹி
 ஸீலஸ்ருதிதபோநுகா₃ |
 பு₃த்₃தி₄ஸ்தே பு₃த்₃தி₄ஸம்பந்ந
 ப்ரபே₄வார்கஸ்ய மந்தி₃ரே || 2.72.25 ||

ஸ ருதி₃த்வா சிரம் காலம்
 பூ₄மௌ பரிவிவ்ரு'த்ய ச |
 ஜநநீம் ப்ரத்யுவாசேத₃ம்
 ஸோகைர்ப₃ஹூபி₄ராவ்ரு'த: || 2.72.26 ||

அபி₄ஷேக்ஷயதி ராமம் து
 ராஜா யஜ்ஞம் நு யக்ஷயதே |
 இத்யஹம் க்ரு'தஸங்கல்போ
 ஹ்ரு'ஷ்டோ யாத்ராமயாஸிஷம் || 2.72.27 ||

ததி₃த₃ம் ஹ்யந்யதா₂பூ₄தம்
 வ்யவதீ₃ர்ணம் மநோ மம |
 பிதரம் யோ ந பஸ்யாமி
 நித்யம் ப்ரியஹிதே ரதம் || 2.72.28 ||

அம்ப₃ கேநாத்யகா₃த்₃ ராஜா
 வ்யாதி₄நா மய்யநாக₃தே |
 த₄ந்யா ராமாத₃ய: ஸர்வே
 யை: பிதா ஸம்ஸ்க்ரு'த: ஸ்வயம் || 2.72.29 ||

ந நூநம் மாம் மஹாராஜ:
 ப்ராப்தம் ஜாநாதி கீர்திமாந் |
 உபஜிக்₄ரேத் து மாம் மூர்த்₄நி
 தாத: ஸந்நாம்ய ஸத்வரம் || 2.72.30 ||

க்வ ஸ பாணி: ஸுக₂ஸ்பர்ஸ -
 ஸ்தாதஸ்யாக்லிஷ்டகர்மண: |
 யோ ஹி மாம் ரஜஸா த்₄வஸ்த -
 மபீ₄க்ஷணம் பரிமார்ஜதி || 2.72.31 ||

யோ மே ப்₄ராதா பிதா ப₃ந்த₄ -
 ர்யஸ்ய தா₃ஸோஸ்மி ஸம்மத: |
 தஸ்ய மாம் ஸீக்₄ரமாக்₂யாஹி
 ராமஸ்யாக்லிஷ்டகர்மண: || 2.72.32 ||

பிதா ஹி ப₄வதி ஜ்யேஷ்டோ₂
 த₄ர்மமார்யஸ்ய ஜாநத: |
 தஸ்ய பாதௌ₃ க்₃ரஹீஷ்யாமி
 ஸ ஹீதா₃நீம் க₃திர்மம || 2.72.33 ||

த₄ர்மவித்₃ த₄ர்மஸீலஸ்ச
 மஹாபா₄கோ₃ த்₃ரு'ட₄வ்ரத: |
 ஆர்யே கிமப்₃ரவீத்₃ ராஜா
 பிதா மே ஸத்யவிக்ரம: || 2.72.34 ||

பஸ்சிமம் ஸாது₄ஸந்தே₃ஸ -
 மிச்சா₂மி ஸ்ரோதுமாத்மந: |
 இதி ப்ரு'ஷ்டா யதா₂தத்த்வம்
 கைகேயீ வாக்யமப்₃ரவீத் || 2.72.35 ||

ராமேதி ராஜா விலபந்
 ஹா ஸீதே லக்ஷ்மணேதி ச |
 ஸ மஹாத்மா பரம் லோகம்
 க₃தோ மதிமதாம் வர: || 2.72.36 ||

இதீமாம் பஸ்சிமாம் வாசம்
 வ்யாஜஹார பிதா தவ |
 காலத₄ர்மம் பரிக்ஷிப்த:
 பாஸரரிவ மஹாக₃ஜ: || 2.72.37 ||

ஸித்₃தா₄ர்தா₂ஸ்து நரா ராம -
 மாக₃தம் ஸஹ ஸீதயா |
 லக்ஷ்மணம் ச மஹாபா₃ஹும்
 த்₃ரக்ஷயந்தி புநராக₃தம் || 2.72.38 ||

தச்ச்₂ருத்வா விஷஸாதை₃வ
 த்₃விதீயாப்ரியஸம்ஸநாத் |
 விஷண்ணவத₃நோ பூ₄த்வா
 பூ₄ய: பப்ரச்ச்₂ மாதரம் || 2.72.39 ||

க்வ சேதா₃நீம் ஸ த₄ர்மாத்மா
 கௌஸல்யாநந்த₃வர்த₄ந: |
 லக்ஷ்மணேந ஸஹ ப்₄ராத்ரா
 ஸீதயா ச ஸமாக₃த: || 2.72.40 ||

ததா₂ ப்ரு'ஷ்டா யதா₂ந்யாய -
 மாக்₂யாதுமுபசக்ரமே |
 மாதாஸ்ய யுக₃பத்₃வாக்யம்
 விப்ரியம் ப்ரியஸம்ஸயா || 2.72.41 ||

ஸ ஹி ராஜஸுத: புத்ர
 சீரவாஸா மஹாவநம் |
 த₃ண்ட₃காந் ஸஹ வைதே₃ஹ்யா
 லக்ஷ்மணாநுசரோ க₃த: || 2.72.42 ||

தச்ச்₂ருத்வா ப₄ரதஸ்த்ரஸ்தோ
 ப்₄ராதுஸ்சாரித்ரஸங்கயா |
 ஸ்வஸ்ய வம்ஸஸ்ய மாஹாத்மயாத்
 ப்ரஷ்டும் ஸமுபசக்ரமே || 2.72.43 ||

கச்சிந்ந ப்₃ராஹ்மணத₄நம்
 ஹ்ரு'தம் ராமேண கஸ்யசித் |
 கச்சிந்நாட்₄யோ த₃ரித்₃ரோ வா
 தேநாபாபோ விஹிம்ஸித: || 2.72.44 ||

கச்சிந்ந பரதா₃ராந் வா
 ராஜபுத்ரோ஽பி₄மந்யதே |
 கஸ்மாத் ஸ த₃ண்ட₃காரண்யே
 ப்₄ராதா ராமோ விவாஸித: || 2.72.45 ||

அதா₂ஸ்ய சபலா மாதா
 தத் ஸ்வகர்ம யதா₂தத₂ம் |
 தேநைவ ஸ்த்ரீஸ்வபா₄வேந
 வ்யாஹர்துமுபசக்ரமே || 2.72.46 ||

ஏவமுக்தா து கைகேயீ
 ப₄ரதேந மஹாத்மநா |
 உவாச வசநம் ஹ்ரு'ஷ்டா
 வ்ரு'தா₂பண்டி₃தமாநிநீ || 2.72.47 ||

ந ப்₃ராஹ்மணத₄நம் கிஞ்சி -
 த்₃த்₄ரு'தம் ராமேண கஸ்யசித் |
 கஸ்சிந்நாட்₄யோ த₃ரித்₃ரோ வா
 தேநாபாபோ விஹிம்ஸித: |
 ந ராம: பரதா₃ராந் ஸ
 சக்ஷார்ப்₄யாமபி பஸ்யதி || 2.72.48 ||

மயா து புத்ர ஸ்ருத்வைவ
 ராமஸ்யேஹாபி₄ஷேசநம் |
 யாசிதஸ்தே பிதா ராஜ்யம்
 ராமஸ்ய ச விவாஸநம் || 2.72.49 ||

ஸ ஸ்வவ்ரு'த்திம் ஸமாஸ்தா₂ய
 பிதா தே தத் ததா₂கரோத் |
 ராமஸ்து ஸஹஸௌமித்ரி:
 ப்ரேஷித: ஸஹ ஸீதயா || 2.72.50 ||

தமபஸ்யந் ப்ரியம் புத்ரம்
 மஹீபாலோ மஹாயஸா: |

புத்ரஸோகபரித்₃யூந:

பஞ்சத்வமுபபேதி₃வாந் || 2.72.51 ||

த்வயா த்விதா₃நீம் த₄ர்மஜ்ஞ

ராஜத்வமவலம்ப்₃யதாம் |

த்வத்க்ரு'தே ஹி மயா ஸர்வ -

மித₃மேவம்வித₄ம் க்ரு'தம் || 2.72.52 ||

மா ஸோகம் மா ச ஸந்தாபம்

தை₄ர்யமாஸ்ரய புத்ரக |

த்வத₃தீ₄நா ஹி நக₃ரீ

ராஜ்யம் சைதத₃நாமயம் || 2.72.53 ||

தத் புத்ர ஸீக்₄ரம் விதி₄நா விதி₄ஜ்ஞை -

ர்வஸிஷ்ட₂முக்த₂யை: ஸஹிதோ த்₃விஜேந்த்₃ரை: |

ஸங்கால்ய ராஜாநமதீ₃நஸத்த்வ -

மாத்மாநமுர்வ்யாமபி₄ஷேசயஸ்வ || 2.72.54 ||

|| இத்யார்ஷே ஸ்ரீமத்₃ராமாயணே வால்மீகீயே ஆதி₃காவ்யே

அயோத்₄யாகாண்டே₃ த்₃விஸப்ததிதம: ஸர்க₃: ||